

MIN SYN PÅ MITT NYA ARBETE

Av generallöjtnant T. RAPP

UNDER DE SENASTE åren har krigsmaktens högsta ledningsorganisation varit föremål för mycken diskussion. Genom den nuvarande överbefälhavarens initiativ tillsattes en särskild arbetsgrupp under generalmajor Kolmodins ledning för att skapa ett fast underlag för frågans vidare utredning. Den Kolmodinska arbetsgruppen omvandlades så småningom — med försvarsministerns godkännande — till den s. k. försvarsledningskommittén, i vilken ingick såväl civila som militära ledamöter. De civila var utvalda med tanke på stor allmänkunskap om statsförvaltning och speciella militärorganisatoriska frågor, de militära kom från alla tre försvarsgrenarna och möjliggjorde därigenom bredast möjliga täckning av krigsmaktens syn på problemen.

Krigsmaktens högsta ledning är emellertid endast ett av flera problemkomplex ifråga om vårt totalförsvars ledningsfrågor. Som jag ser det, är det emellertid tacknämligt, att krigsmaktsledningsfrågan togs upp separat. I dagens situation är den utan tvekan den mest brännande men också den bäst penetrerade. Det är dock att hoppas, att även försvarsledningsutredningens

två andra uppgifter, totalförsvarets högsta ledning och den regionala ledningssamordningen på militärsida snart får en slutgiltig och ändamålsenlig lösning.

Omorganisationen av krigsmaktens högsta ledning är föremål för proposition, som just nu lagts fram för riksdagen. Propositionen bygger helt på försvarsledningsutredningens förslag. I de flesta viktiga avseenden bygger detta i sin tur på den Kolmodinska försvarsledningskommitténs betänkande. Propositionen syftar bl. a. till att ge överbefälhavaren betydligt ökade befogenheter vad gäller krigsmaktens operativa ledning i krig och dess operativa, materiella och organisatoriska planläggning och utveckling i fred. Skulle riksdagen komma att godkänna propositionen i dess nuvarande skick, är avsikten den, att den i princip skall börja genomföras från och med den 1 oktober i år.

Det är naturligt, att den omorganisation av krigsmaktens högsta ledning, som här antytts är av stort personligt intresse för mig. Samtidigt med att den enligt propositionen kommer att genomföras, tillträder jag befattningen som överbefäl-

havare. Det är då också naturligt, att jag deklarerar min syn på saken.

En förutsättning för den nyordning, som blir följd, om riksdagen godkänner propositionen, är att det på alla berörda positioner finns folk, som är mäktiga att lösa de stora och svåra uppgifter, som förestår. Denna förutsättning synes mig numera skapad genom det utbildningsarbete, som under det gångna decenniet utförts inom och av krigsmaktens ledning. Genom militärledningskonferenser, utredningar, stabsövningar osv. har en grundval skapats för att ge berörda militära chefer en bättre förmåga att överblicka och delta i samordnandet av alla de problem, som ett modernt krig innebär för krigsmaktens olika delar.

Krigsmaktens uppgifter kan emellertid icke ses isolerade från totalförsvarets. Tvärtom är de i såväl fredsplanläggningen som under krig integrerande delar. Det är därför av stor vikt att även totalförsvarets civila delar har chefer och »närmaste män», som tillsammans med krigsmaktsrepresentanterna kan se entydigt och samordnat på problemen. I det fallet har de fortlöpande, täta kontakterna mellan civila och militära ansvariga, exemplifierat bl. a. i försvarshögskolans verksamhet, betytt oerhört mycket. Härmed har också de erforderliga förutsättningarna skapats för att samordna och öka totalförsvarets beredskap. Att detta är

av stor betydelse framstår med särskild skärpa med tanke på att den krigstekniska utvecklingen starkt ökat riskerna för överraskande fientliga åtgärder.

På militär sida, menar jag, att med detta nyssnämnda utbildningsarbete numera förutsättningarna skapats för att skaffa fram en försvarsstab, som kan övertaga de uppgifter, som propositionen ålägger den. Tidigare har detta inte varit möjligt. Därmed har det då också varit naturligare och riktigare att bygga på den försvarsgrensvisa sakkunskapen.

Detta tidigare försvarsgrenstänkande har ofta starkt kritiserats. Jag delar den uppfattningen, att ett försvarsgrenstänkande, som tar sig egoistiska uttryck, är olyckligt. Jag syftar då på ett sådant tänkande och handlande, som haft till primär uppgift att skaffa den egna försvarsgrenen större anslag eller överdrivet inflytande. Men det finns ett annat försvarsgrenstänkande, som är positivt ur alla synvinklar och som jag alltid kommer att respektera. Det är fackmannens ansvarsmedvetna plädering för de vapensystem, de uppgifter, den del av arbetet, som han fått ansvaret för. Den typen av försvarsgrenstänkande måste alltid finnas. Att motarbeta det vore att taga död på ämbetsmannaansvaret. Det är något, som jag icke vill medverka till!

Vad den blivande försvarsstaben beträffar, har mot den nuvarande organisationen anförts, att den icke

varit balanserad, försvarsgrenarna emellan. Ser man till den procentuella fördelningen inom krigsmakten av antal man i krigsorganisationen eller antal officerare i denna, torde den hittillsvarande organisationen närmast ha gett marinen och flygvapnet en överrepresentation. Som jag ser det, kan emellertid ej en proportionsvis fördelning av arbetsuppgifterna i den blivande försvarsstaben vara lämplig. När jag talar om »balanserad» sammansättning, syftar jag till en fördelning så, att den speciella sakkunskap som finnes och måste finnas, också blir på lämpligt sätt representerad. Å andra sidan får inte försvarsgrenarnas personella eller anslagsmässiga storlek vara avgörande. Det avgörande är å ena sidan att all erforderlig sakkunskap blir representerad, å andra sidan att de väljs och avdelas till arbetet, som kan och har viljan att samarbeta mot det gemensamma målet, oavsett vilken uniform de bär. Jag hoppas också, att detta skall sätta sin prägel på den nya försvarsstabens arbete. Det är också — enligt min syn att se problemet — förutsättningen för att den nya ledningen skall kunna skapa den auktoritet, som är nödvändig. Den bör icke byggas upp på föreskrifter om, att så och så många skall vara från den eller den försvarsgrenen utan den skall byggas upp på den enda hållbara förutsättningen, nämligen kompetens!

Med den snabba militärtekniska utveckling, som vi nu befinner oss i, blir de gamla försvarsgrensgränserna alltmera suddiga. Så mycket starkare blir då kravet på en topporganisation, som har förmåga, kapacitet och vilja att se ut över försvarsgrensgränserna. Den blivande försvarsstaben måste skaffa sig och bibehålla denna syn på sin uppgift. Den måste lösa den förvisso svåra uppgiften att samordna alla de uppgifter, som en enhetlig planering av alla olika moderna vapensystem med nödvändighet kommer att kräva.

Jag tror emellertid, att det inte räcker med, att vi inom krigsmakten skapar en förbättrad form av samarbete och gemensam ledning. Det fordras också inom totalförsvaret i dess vidaste bemärkelse. Det fordras, att vi är eniga om målsättningen för vårt totala försvar. Det behövs en gemensam grundsyn. Det är inte bara en krigsmakens eller totalförsvarets sak! Den måste också omfattas av vår politiska ledning. Det är förutsättningen för, att våra försvarskostnader både inom och utom IV. huvudtitelns ram skall kunna utnyttjas på bästa möjliga sätt. Jag anser att just detta, att formulera och utforma vår grundsyn är en angelägen uppgift för den parlamentariska försvarskommitté, som jag för min del hoppas tillkommer redan i höst.